

Az ellenforradalom lelki szegényei

VISSZHANG - LII. évfolyam 33. szám, 2008. augusztus 15.

Bevezetés

A magyar újságolvasót nehéz meglepni bármivel. Én is egyre ritkábban rökönyödöm meg. Mégse hittem volna azonban, hogy ilyesmiket látok majd a hírlapokban.

1. Soha nem hittem volna, hogy a Magyar Nemzet kinyomtatja V. Tamás kesznyéteni riportját. Kesznyétenben, mint emlékezetes, egy helyi nyugdíjas sodronnyal vette körül a veteményesét, és a sodronyba áramot vezetett. Egy személy - aki vélhetőleg zöldséget akart csenni - meghalt, a másik életveszélyesen megsebesült. A vélelmezett tettest - gyilkosság gyanújával - letartóztatták, a hírhedt monoki polgármester, Sz. Zsolt pénzt ajánlott föl jó ügyvédre, állítólag aláírásgyűjtés is indult a gyanúsított érdekében (akárcsak korábban a polgárőrök javára, akik gyújtóbombát dobtak romák házába). A riportból világosan látszik, hogy V. Tamás a föltételezett elkövetővel rokonszenvezik, kevésbé súlyos bűnnek tartja a (vélelmezett) gyilkosságot, gyilkossági kísérletet, mint a (vélelmezett) uborka- és reteloklopást. Ez csak akkor lehetséges, ha valaki komoly értékkülönbséget tételez föl két etnikum között, s ennek következtében az egyik uborkája többet ér, mint a másik élete. Azt hittem, hogy az írás megjelenése után - amelyet nyilvánvalóan nem olvastak el az elfoglalt szerkesztők - fölrobban a magyar sajtó, tiltakozások százai látnak napvilágot. Néma csönd. (Hihetetlen, de mintegy két héttel később újra jelentkezett V. Tamás. Interjút készített dr. E. Csabával, a gyanúsítottat pro bono publico, ingyen képviselő ügyvéddel, aki elmondja, hogy védence fölmentése esetén - de ő legkevesebb arra számít, hogy "gondatlanságból elkövetett emberölésről" fog szólni az ítélet, és védence majd fölfüggesztett börtönbüntetést kap - "háromnapos karnevál kezdőd[n]ék"). A Magyar Nemzet a cikk mellett, keretben, föltűnő helyen közli azt a két bankszámlaszámot, ahová a rokonszenvezők az óvadékra, ill. a pörköltsegre pénzt küldhetnek. Ha nagyon udvariasan akarunk fogalmazni: ez pogrom- és lincssúlyosítás. Mindazonáltal meg vagyok róla győződve, hogy munkatársak és olvasók fölháborodott üzeneteivel lesz tele a remekül szerkesztett konzervatív újság, amelynek olyan ékességei vannak, mint Bittera Dóra és Molnár B. Tamás méltán híres kulináris rovata.)

2. A Munkácsy- és Kossuth-díjas festő és író, K. Gábor, a Védegylet egyik alapítója és tiszteletbeli elnöke, másokkal, többek között V. Gábor akadémikussal együtt, kilépett a Védegyletből, mert a Védegylet a fenyegető homofób atrocitások hírére a melegekkel szolidáris nyilatkozatot tett közzé. Értsük meg jól. A kiváló esszé- és regényíró nem belépett a Védegyletbe a rokonszenves nyilatkozat miatt, hanem kilépett belőle.

3. Az Élet és Irodalom közölte B. András "alternatív Nobel-díjas" (Right Livelihood Award) jogvédőnek, az Autonómia Alapítvány és a Rádió C kezdeményezőjének, romabarát programok patrónusának a nyilatkozatát, amelyben az antirasszista társadalomtudós, korábban magasrangú ENSZ-funkcionárius a "blame the victim" (hibáztasd az áldozatot) kampány keretében fölhívja a figyelmet a romák különféle hibáira, "társadalmuk" ún. "premodern" jellegére, majd arra ragadtatja magát, hogy kijelenti: minden nép közül, amelyről valaha hallott, a cigányság az egyetlen, amelynek úgymond semmi köze a földhöz. (A Magyar Nemzet sürgősen ismertette a föltűnő interjút.) Ennek az ótvaros fajgyűlölő közhelynek az a sajátossága, hogy évszázadnyi ideig használták a zsidók ellen; a nácik különösen kedvelték. Hihetünk a szemünknek? Ezt is meg kellett érnünk?

4. Azt hittem volna, hogy az Élet és Irodalom következő száma a tiltakozások tucatjait közli, s a "politikai

korrektség" újra elkövetett bűne miatt az ÉS majd akkora sesztákot kap, hogy a fal adja a másikat. Örömmel láttam, hogy van hozzászólás, B. Péter mérnök-közgazdász olvasói leveleken edzett tollából. Mit mond B. Péter? Azt, hogy az iskolát nem rendszeresen látogató cigány gyerekeket el kell venni a szüleiktől, és bentlakásos iskolába adni, hadd civilizálódjanak. A szülőket még nem akarja átnevelőtáborba küldeni, de - gondolom - ez csak idő kérdése. Ezt közli (szerk. megj. nélkül) az Élet és Irodalom. (Azóta a "mérsékelt baloldali" B. Péter jobbról támadja a szociálkonzervatív K. Istvánt a Népszabadságban...)

Azon már nem csodálkozom, hogy a hirszerzo.hu, az index.hu, a hvg.hu, a konzervatorium.blog.hu, a reakcio.hu, a judapest.hu, a gondola.hu - szalonképesnek tartott - portálok véleményrovatában mik jelennek meg, hogy az Európában 1945 óta fölbukkant legveszedelmesebb szélsőjobboldali politikus, Nicolas Sarkozy émelyítő ajnározása hogyan folyik a "civilizáltnak" vélt sajtóban, hogy miként lehet megúszni az arabozást, cigányozást, bevándorló- és szegényellenes antiszociáldemagógiát, ha valakinek van annyi esze, hogy eltekintsen a zsidózástól (ahogyan a kilencszázhuszas-harmincas években a pesti "liberális" sajtó rajongott Mussoliniért, aki - akárcsak ma Sarkozy és Berlusconi - kétségtelenül nem volt antiszemita: mintha ez fölmenthetné őket egyéb disznóságaik terhe alól). A hazánkban egyébiránt irreleváns iszlámellenesség egy része szimpla zsidó elfogultság, a másik része - ld. az index.hu W jelű publicistájának, a híres szóbüvésznek és eszmeatlétának a gyöngéd műgonddal prózaverssé formált leleményét: "asszimilálódj, köcsög!" - egyszerű rasszista pizsokság.

A huszadik század utolsó évtizedében mintegy hatvan ismert író, társadalomkutató és egyéb kasza-kapakerülő értelmiségi - összeszámoltam! - írt rendszeresen demokráciavédő (akkortájt persze alapvetően liberális, szociálliberális, olykor konzervatív-liberális szellemű) "publicisztikát". Mára - és itt nem a hivatásos újságírókra, politikai elemzőkre gondolok - ez a publicisztika megszűnt.

Mára ismét az a magatartás vált uralkodóvá, amelyet a tizenkilencedik század derekán így fogalmaztak meg naplójukban a Goncourt fivérek: "Hazug frázisok, hangzatos szavak, üres locsogás - mindent összevéve körülbelül ez az, amit korunk politikusaitól kapunk. A forradalmak egyszerűen őrségváltások: utánuk ugyanazok az ambíciók, korrupciók és gazemberségek költöznek vissza abba a lakosztályba, amelyből az előbb kiköltöztek - és mindez mennyi rombolással és költséggel jár. Ha körülnézek és elfogulatlan véleményt keresek, még véletlenül sem talállok. Az emberek vállalják a kockázatot [!], és kompromittálják magukat a jövőbeli állások reményében... Hosszú távon az ember teljesen elveszti illúzióit, kiábrándul mindenféle hitvallásból, eltűr bármiféle hatalmat, és teljesen közömbössé válik minden politikai szenvedély iránt. Valamennyi íróbarátom így van vele, Flaubert is, én magam is. Az ember rájön, hogy semmiféle ügyért nem szabad meghalnia, el kell viselnie minden fönnálló kormányt, akármilyen ellenszenves is - semmi másban nem szabad hinnie, csak a művészetben, és nem szabad mást vallania, csak az irodalmat. Minden más hazugság és csapda."

Ismerős?

Nekem ugyan hiányoznak, de milyen okosan halt meg Csalog Zsolt, Szabó Miklós, Eörsi István! Épp jókor. Az ő beállítottságuk ma elavultnak tetszenék. A citoyen elhunyt, a bourgeois órája ütött.

Tárgyalás

Hát mi az ördögbögyörő van szeretett hazánkkal?

Több mint két esztendővel ezelőtt, amikor megnyerte az országgyűlési választásokat a szocialista/liberális koalíció, elkezdtek első jelei mutatkozni annak, hogy az akkor alakulóban lévő kormány nem a megígért politikáját folytatja majd, hanem belevág a neokonzervatív tanácsadók által is javallott masszív szociális leépítésbe. A balatonőszödi beszéd még a jövő méhében szunnyadt. Én már akkor láttam és megírtam, hogyha a szocialista/liberális kormányzat evvel megpróbálkozik, ennek eredménye csak a fasizálódás lehet (T. G. M.: "Jövő harcok elé", Élet és Irodalom, 2006/19., május 12.). Nem kellett hozzá nagy bölcsesség. (A rövidség kedvéért csak jelzem a mai kórához vezető út stációit, s hivatkozom írásaimra.)

Ahogy egyre jobban szivárogtak az információk - s egyre diadalittasabb, kihívóbb és derűlátóbb lett a kormánypárti értelmiség, amely ma rettegve hallgat -, az is világossá vált, milyen koalíciók állnak majd össze a váratlan kormányprogrammal szemben (T. G. M.: "Reformválság", Népszabadság, 2006. június 24.). 2006 nyarának végén azt is látnom kellett, hogy ami - szervezetlen - baloldal van Magyarországon, annak frontális ellentámadást kellene intéznie a kormány ellen, de az adott helyzetben csak annyit javasolhattam, hogy a küszöbön álló helyhatósági választásokon a baloldaliak ne szavazzanak az MSZP-re és az SZDSZ-re (T. G. M.: "A baloldali minimum", Népszabadság, 2006. augusztus 3.). Az önkormányzati választásokat a kormánypártok e nélkül is parádésan elvesztették.

Kitörték a csakhamar szélsőjobboldali jelleget öltő zavargások, a rendőrség a legdermesztőbb brutalitással verte szét a tüntetéseket. A méltányolható tiltakozó megmozdulások gyorsan elvesztették minden szociális színezetüket: követeléseik a polgári demokrácia megdöntésén túl egyre inkább az európai modernség teljes visszavonására irányultak, az 1919 ősze óta hagyományos fajvédő-ébredő, egyszerre "kommunistaellenes" és "antikapitalista" eszmekincset - aggiornamento nélkül - restaurálták. (Vö. T. G. M.: "Vallásháború vagy osztályharc?", Élet és Irodalom, 2006/40., október 6.) Az országot beborították az árpádsávos zászlók.

A kormány mindennek ellenére folytatta az esztelen és igazságtalan egészségügyi reformot. Kórházakat zárt be, iskolákat számolt föl, vasúti szárnyvonalakat készült megszüntetni. A köztársasági elnök visszaküldte az Országgyűlésnek az egészségbiztosítási törvényt, de a Ház a második olvasásban is elfogadta. Ezúttal a magyarországi baloldal - Válaszúton c. dokumentumában - tiltakozott, minden irányzat részt vett benne, aláírták az összes szakszervezeti vezetők. Hiába szólították föl a szocialistákat, hogy ne szavazzák meg a képtelen, antiszociális törvénytervezetet. A szakszervezetek is megmozdultak végre. (Vö. T. G. M.: "Az írás a falon", Népszabadság, 2007. november 17.) Idén márciusban a jobboldal népszavazásra tette föl a népellenes reformok néhány kérdését: természetesen fényes győzelmet aratott. (Vö. T. G. M.: "A jóléti állam kísértete", Eszmélet 77 [2008. tavasz], 96-130.) Hazánkat ellepte a szélsőjobboldali politikai erőszak, megalakult a Magyar Gárda, a kormánykoalíció vezető pártja, az MSZP visszavonta az egészségbiztosítási törvényt, leváltották a liberális egészségügyi minisztert, fölbomlott a kormánykoalíció. A "biztos szavazó pártválasztók" között - és ez számít! - a Fidesznek tartósan kétharmados többsége van, ez választási rendszerünk sajátosságai miatt ma a mandátumok kb. nyolcvan százalékát jelentené a Fidesznek. Hitelt érdemlő, befolyásos ellenzék nélkül. Az Alkotmánybíróság határozata megszüntette az egészségre veszélyes szakmák munkaidő-kedvezményét...

Ekkor hozta nyilvánosságra Gyurcsány Ferenc miniszterelnök, a Magyar Szocialista Párt elnöke, hogy csökkenti a középosztály adóit, s evvel növeli a munkások terheit. Ugyanakkor bejelentette: "kötelező munkatesztet" fognak alkalmazni, azaz az aktív korúaknak csak akkor fognak rendszeres szociális segélyt nyújtani, ha közmunkán vesznek részt, kizárják a szociális rendszerben a bejelentés nélkül foglalkoztatottakat, szigorítják a nyilvántartott álláskereső ellenőrzését otthonukban is. A munkateszt ellen széles néptömegek tiltakoztak, azaz Ferge Zsuzsa és szerénységem (T. G. M.: "Dal a munkatesztről", Népszabadság, 2008. március 18.). Semmi kétség, a "monoki gondolat" szellemi atyja: Gyurcsány Ferenc.

Amikor a szerencsi kistérség polgármesterei (felerészt szocialisták, köztük Szerencs szocialista polgármestere és országgyűlési képviselője!), élükön a monoki kollégával, előálltak érdekfeszítő ötletükkel - azóta sok tucatnyi település vezetői csatlakoztak hozzájuk, így vagy úgy, s ez utóbbiak között is számosan szocialisták -, akkor a kormányzat ógott-mógott, de alapvetően támogatta a dolgot. (Vö. T. G. M.: "Értő fülek", Népszabadság, 2008. június 11.) A "monoki gondolat" rém egyszerű: a kapitalizmus - és kebelében a műszaki fejlődés - növeli a munkanélküliséget, ezért meg kell büntetni, voltaképpen éhhalálra ítélni a munkanélkülieket. "Munkára kell serkenteni" a dologtalanokat, az, hogy nincs munka, nem számít. Az uralkodó osztály jóindulatú képviselői azt mondják, hogy a megoldás a népoktatás, szakoktatás kiterjesztése, mintha nem tudná mindenki, hogy a diplomások zömének semmi esélye az elhelyezkedésre.

A "monoki gondolatot" - elsősorban azért, mert a legsúlyosabban a mélyszegénységben élőket

(underclass), köztük is a cigányokat érinti - azonnal fölkapta a szélsőjobboldal, majd a mainstream jobboldali médiavilág, amely a romák ügyében levette az ökléről a kesztyűt, és a "No More Mr Nice Guy" politikáját követi.

A klasszikus, ún. "fordista" ipari társadalom, amely a munkásosztály növekvő béreivel serkentette a keresletet, fizetőképes fogyasztóvá tette a korábban csak a pusztá megélhetés gondjaival viaskodó dolgozókat, és evvel bővítette a gazdaságot, továbbá az egyre szélesebb terjedelmű és emelkedő színvonalú, egalitárius népjóléti (szociális) intézmények hálójával növelte a kohéziót, a biztonságot - megszűnt. Megszűnésének többek között politikai okai voltak: a fordista ipari rendszerbe kooptált munkásmozgalom végzetes meggyöngyülése és - evvel párhuzamosan - a szovjet típusú társadalmak piaci reformja, majd összeomlása. A neokonzervatív rezsimek adócsökkentései, privatizálásai, szociális leépítései, a mikroelektronikai-informatikai forradalom, a tőkés vállalatok sikeres törekvése arra, hogy költségeiket "externalizálják", az "államellenes" politikai ideológia diadala, a tőkejavak körforgásának főlsszabadítása (globalizáció), a munkaerő flexibilizálása (prekariátus), tehát: a "posztfordizmus" kétféle politikai következménnyel jár.

Az egyik: az alacsony bérű, iparosodó periféria szubaltern lakosságának ráncba szedése, ha kell, háborúkkal (amelyeket egyre inkább "kiszervezett" katonai magáncégek folytatnak az egalitárius jóléti állam megelőzése érdekében), a másik: a centrumországok és a félperiféria lakosságának ráncba szedése (a középosztály védelmét ellátó és az "underclass" megfélemlítését szolgáló, rendőrséget helyettesítő, "kiszervezett" biztonsági magáncégek a legnagyobb munkaadók közé tartoznak pl. Kaliforniában, vö. Mike Davis: City of Quartz, London/New York: Verso, 1990, kül. a 4. fejezet: "Fortress L. A.", amelyben fény derül az építészetet mindenek fölött irányító közbiztonsági stratégiák primátusára is) "zéró toleranciával" (vö. Loic Wacquant: A nyomor börtönei, T. G. M. előszavával, h. n. [Bp.]: Helikon, é. n. [2001], passim) és más visszatartó, eredetükben premodern rendőrállami módszerekkel. A két dolog összeér: a centrumországok öregedő, egyre szervezetlenebb és kiszolgáltatottabb népeit csak akkor lehet fegyveres erővel féken tartani - hiszen ezt a belső, "liberális-demokratikus" konszenzus nem engedné meg -, ha a Harmadik Világ megjelenik a küszöbön. A második világháború óta Nyugat-Európában nem vetettek be fegyveres erőt fehér emberek ellen (Kelet-Európában 1981 decembere óta nem), nem voltak sok száz áldozatot követelő vérengzések (Charles de Gaulle elnöksége elején a Párizsban élő algériaiak tüntetésének leverése után véres arab holttestek százai úsztak a Szajrán; a vizsgálat ma, csaknem ötven évvel később se zárult le, vagy nem nyilvános). Ámde ma, a harmadik, ezúttal félfasiszta Berlusconi-kormány idején Olaszországban a hadsereg járőrözik a kelet-európai roma betelepülők és az illegális afrikai bevándorlók kordában tartására. A centrumban és a félperiférián (mint nálunk) ennek az ideológiai megfelelője, amivel meg lehet akadályozni a tőke gazdasági és politikai támadásával szembeni ellenállást, a rasszizmus és a xenofóbia. Ez Franciaországban és Olaszországban fényesen bevált, most Ausztria és Magyarország következik.

Magyarországon hatalmas és - nézetem szerint - jogos ellenállást váltott ki a szociális leépítésnek minden aspektusa, amely a középosztályt is érintette (megszorítások az egészségügyben, egyetemi tandíj). Ugyanazok, akik hevesen, erőszakosan és fölöttébb hatékonyan tiltakoztak a szociális leépítés említett válfaja ellen, ugyanilyen hevesen, erőszakosan és hatékonyan SZORGALMAZZÁK a szociális leépítést, amennyiben az érintettek a szubproletariátus, az "underclass" - mélyszegénységben élő - tagjai. Ugyanaz a jobboldali sajtó, amely szinte szociálforradalmi hangolásban verte a tamtamot a szociális leépítés ellen az egészségügyben, a közoktatásban, most még hangosabban veri ugyanazt a tamtamot a szociális leépítés mellett, amikor ez a proletariátus, a szubproletariátus, a kiszolgáltatott járadékfüggők (nyugdíjasok, segélyezettek) érdekeit károsítja. (Van-e olyan naiv ember, aki elhiszi, hogyha a zsidók és a melegek körében olyan volna a vagyonosok és vagyontalanok, állásban lévők és állástalanok, diplomások és tanulatlanok aránya, mint a romák között, akkora lenne a főlháborodás az antiszemitizmus, rasszizmus, homofóbia, heteroszexizmus esetében, mint így? Fasiszták és antifasiszták, mind a középosztályt védik: természetesen a középosztály különböző alcsoportjait.

Efelől még a polgári antifasisztáknak igazuk van, de ez az igazság persze - mint mindig -

osztályelfogultságtól színezett igazság, ennél fogva pedig részleges. A hamis tudat őszinte harcosai persze nem tudják, de teszik. A Magyar Gárda nem sejti, hogy a tőkés rendszer legfontosabb politikai funkcióját teljesíti: a tőketulajdon nélküliek munkára kényszerítését olyan társadalomban, amelyben nincs jogi munkakényszer, mint az úrbéri rendszerben a robot. Csak a polgári társadalmat védjük akkor, amikor a jogi munkakényszer ellen tiltakozunk. A munkakényszer törvényesítése és politizálása kifelé mutat a polgári liberális demokráciából - a fasizmus felé.)

Miután a "segélyt munkáért" nevezetű hazug és alantas demagógia látszólag a romák ellen irányul - hangsúlyoznunk kell, hogy csak látszólag, hiszen az érintetteknek a fele se roma -, a futótűzként terjedő fajgyűlölet elfogadtatja a tőkevagyon nélküli dolgozókkal, munkanélküliekkel, nyugdíjasokkal, tanulókkal, hogy értelmes és erkölcsileg helyes saját osztályérdekeik ellen cselekedniük. (Természetesen semminő osztálytársadalom nem maradhatna fenn egyetlen óráig se, ha a vagyontalan, dolgozó többség nem volna hajlandó osztályérdekei ellenére cselekedni - ezért ébredt rá Gramsci, hogy miért alapvető a kulturális küzdelem a kései kapitalizmusban.)

Ezért nem váltott ki semmiféle tiltakozást, hogy a szocialista kormány - engedve a "pártok fölötti", aktív rasszista-antiszociális közvélemény-töredék erős nyomásának, a félrevezetett többség értetlen tétovaságát pedig (rövidlátóan) politikailag használhatatlannak ítélve - csökkentette a segélyek összegét, hogy "munkára serkentse" azokat, akiknek persze nincs semmiféle munka. Ebben a kulcskérdésben a szocialista kormány, a populista-rasszista helyhatóságok és a Magyar Gárda között az égvilágon semmi különbség nincs. A parlamenti jobboldal - rendkívül okosan és ügyesen - nem ártotta bele magát ebbe a dologba, hagyta, hogy az MSZP agyonkompromittálja magát a bárminő "baloldalinak" címzett párt számára hosszú távon öngyilkos lépéssel. A jobboldali sajtó meg szerintem egyenesen zseniálisan taktikázik. Miközben persze fortissimo támogatja a "segélyt munkáért" nevű életveszélyes humbugot, meg sem említi természetesen, hogy az ötlet első hatásos fölvetője nem volt más, mint a jobboldal által csak mérsékelten kedvelt Gyurcsány; arról pedig mélyen hallgat, hogy a kormány már végre is hajtotta a követelés leglényegesebb részét (értéktelenné tette a szociális segélyt). Kit támad a jobb- és szélsőjobboldali sajtó avval, hogy elejét akarja venni ennek a roppantul erkölcsös, a dologkerülő, ingyenélők, csirketolvajok, szemtelen kódisok olcsó életét megkeserítő intézkedéssorozatnak?

Nyilvánvalóan a "politikailag korrekt" szociálliberális értelmiséget, ez azonban fikció, fantom, hiszen ez az értelmiség nincs sehol. Három-négy ember hangot adott helytelenítésének és aggodalmainak, ennyi. A Magyar Nemzet és a Magyar Hírlap úgy tesz, mintha volna "baloldali" értelmiség, mert mulhatatlanul szüksége van ellenségre, ámde az értelmiség megadta magát, befogja a száját, retteg - nem egészen, de azért javarészt oktalanul -, a Brezsnyev/Kádár-korból ismerős módon egyéni kiutakat keresgél, "már nem érdekli a politika" és í. t. (A jogvédők a maguk ismeretesen absztrakt-formális modorában, bár egyre halkabban, de meg-megszólalnak a legkirívóbb visszaélésekkel szemben. Nekik is be kell látniuk, hogy módszerük már nem kielégítő. Vö. T. G. M.: "Miért legyünk érzelmes filantrópok?", Népszava, 2008. augusztus 2. De az emberi jogi szervezetek halk mormogása is elég ahhoz, hogy magukra vonják az "új reakció" növekvő és egységesülő táborának őrző gyűlöletét - a szocialistáktól a fasisztákig.)

Erre jön most a tervezett népellenes, a gazdasági növekedés vonatkozásában fatális adóreform, amely avval a nessel, hogy kifogja a Fidesz dagadó vitorlájából a szelet, tkp. végrehajtja a Fidesz és az SZDSZ (nagyjából azonos) adópolitikáját, csak kevésbé koncepciózusan és kompetensen, éppen azt az adópolitikát, amelynek a hagymázos képtelenségét olyan ékesszólóan szidalmazta egy bizonyos Gyurcsány Ferenc 2006 daliás tavaszán. Az "élőmunka terheinek csökkentése" (értsd: a tágan vett reálbér értékcsökkentése, a társadalombiztosítási szolgáltatások költségeinek a bér munkásokra hárítása), a részvétel a hazai tőkés gazdaság szemszögéből végzetes adóversenyben (verseny lefelé) hatalmas rést üt a költségvetésbe, amelyet nyilván csak újabb privatizálásokkal, az infrastruktúra-fejlesztés további visszafogásával, a környezetvédelem, a betegségmegelőzés, a kultúra és hasonlók forrásainak szűkítésével lehet betömni.

A szocialista kormány "veszi" a Magyar Gárda és a nagytőke egybehangzó üzeneteit, és végrehajtja őket. A hatás: újabb és egyre nehezebben teljesíthető követelések. A magyarországi és a globális-multinacionális tőke érdekképviselői - látva a kormány gyöngeségét, mi több, félálultságát - egyre szemérmetlenebb igényekkel lépnek föl. Ennek láttán mit lép a kormány? Kiürésítve a trilaterális érdekegyeztető tanácsot (amelyben részt vettek a "munkaadók", a "munkavállalók" és a kormány, tehát a tőkének csak kétharmados többsége volt), új gazdaságpolitikai tanácsadó testületet állít föl, amelyben a több tucat tőkés egyesület reprezentánsai mellett a dolgozóknak mindössze egy képviselője foglalhat majd helyet. (Ez emlékeztetheti azokat közülünk, akiknek még mond valamit a magyar történelem, arra az 1848 előtti helyzetre, amelyben az alsótáblán - a hatvanhárom feudális vármegye több száz követe mellett - az összes magyar városoknak egyetlenegy képviselőjük volt, a felsőtáblán meg egy se.)

Mindeközben kiszivárogtak Orbán Viktor országgyűlési képviselőnek, a keresztyén-nemzeti jobboldal vezetőjének az "Asztali Beszélgetései", amelyek világossá teszik, hogy a de facto hatalmat gyakorló és a formális hatalomátvitelre módszeresen és következetesen készülő államférfi elérkezettnek látja az időt rá, hogy támadást intézzon a nyugdíjak és a nyugdíjasok ellen. Orbán képviselő, a "posztmodern" és "posztfordista" új reakció tehetséges gondolkodója, aki (a Hans-Christian Strache, Jörg Haider, Ewald Stadler által nyomás alatt tartott következő osztrák konzervatív kormánnyal, Blocherrel, Bossival, Alemannóval, Sarkozyvel, Mirek Topolánnal, Václav Klauszal, Donald Tuskkal stb. összhangban) fölfogta, hogy a kirekesztett színes bőrű és "egyéb felekezettű" kisebbségekkel szembeni rasszista-etnicista fölhorgadás önmagában erőtlen, csak akkor használható, ha a döntő "aktív"- "inaktív" ellentétre ráültethető. Az "inaktívak" halmaza magában foglalja a nyugdíjasokat, betegeket, munkanélkülieket, a "gyes"-ből vagy megfelelőiből úgy-ahogy megélő fiatal anyákat, ösztöndíjas diákokat és más "segélyezetteket", akiket - az elterjedt hamis ideológia szerint - úgymond "el kell tartaniuk" az aktív dolgozóknak. Itt hatalmas szerepet játszanak a nemzedékek és nemek közötti egyenlőtlen erőviszonyok és érdekellentétek.

Az "aktívak" és "inaktívak" közötti létszamarány eltolódása közvetlen eredménye a "fordista" ipari társadalom fölbomlásának és annak, hogy - a globalizáció miatt - a tőke és a nemzetállam viszonyában változás állt be, s emiatt a kohézióban, stabilitásban, "közrendben" érdekelt nemzetállam képtelen rábírní a szabadon mozgó tőkét az egyenlősítő újraelosztásban, a "közteherviselésben" való szerepvállalásra. A modern nemzet létfeltétele volt az 1789 és 1989 között eltelt két évszázadban az egyenlőség irányába mutató "érdekegyesítés", a "közjó" és a "közérdek" képzetének uralkodó válfaja az egyenlőség volt, amely (habár csak ideológiailag) alátámasztotta az engedelmesség (jogkövetés) fizikai kényszer nélküli módozatát ("government by consent", a beleegyezésen nyugvó kormányzást). Ennek alapja a szocialista munkásmozgalommal való kiegyezés volt.

"A beleegyezésen nyugvó kormányzás" és a "közérdek" bázisa mára összeszűkült. Ez ma már csak relatív többség, az "aktív", viszonylag fiatal, fehér bőrű, zömmel hímnemű és heteroszexuális populációra korlátozódik, amely nyílt ellentétben áll (nem a tőkével, hanem) az "élősdinek" érzékelt, hatalom és politikai "projekt" nélküli populációkkal, amelyekkel szemben egyre inkább elfogadott az intézményes és az informális erőszak. A korlátozott konszenzus összeszűkült bázisa csak a mozgósíttottság állapotában hatékony társadalmilag és politikailag, és ezt az új (a legújabb) jobboldal képes hatékonyan elvégezni, mármint a mozgósítás munkáját. A szociális intézmények leépítésnek azt az aspektusát, amely az "aktívak", az új középosztály érdekeit érinti, elutasítja az általuk dominált közvélemény (vö. a 2008. márciusi magyarországi népszavazással), az "inaktívak" érdekeinek sérelmét ugyanez a közvélemény lelkesen pártolja. (Orbán Viktor országgyűlési képviselő népszerűsége se nagyon szenvedte meg azt, hogy napvilágra került: milyen merényletet tervez a nyugdíjasok ellen - már nem először!)

Téves tehát az a beállítás, amely a 2006-tól tartó tiltakozások uralkodó jellegét általában antikapitalistának, "szociálisnak" véli (noha ennek az elemei persze jelentős mértékben belekeveredtek a - hangsúlyozom: önmagukban jogos - megmozdulások politikai eszméirányába). Igaz ugyan, hogy az egészségügyi reform (továbbá a közoktatás, a posta és a vasút leépítése) leginkább a

legszegényebbeknek ártott volna, de ha csak a szegényeknek ártott volna, a jobboldali és szélsőjobboldali mozgósítás nem járhatott volna sikerrel, ha egyáltalán sor került volna rá, ami valószínűtlen. Ezt egyértelműen bizonyítja, hogy - ismétlem, mert alapvetően fontos! - az új antiszociális intézkedések és tervek (a segélyek és a nyugdíjak értékcsökkentése, a jogosultságok durva korlátozása) a korábbi tiltakozók helyeslésére tarthatnak számot. Ez persze kétségbe vonja korábbi jelszavaik, nyilatkozataik őszinteségét - de ennek a zavarba ejtő hatásától mentesíti őket a fajgyűlölet, amely az "inaktív" problémából cigánykérdést, a globális kapitalizmus problémájából pedig zsidókérdést csinál. Az egyenlőség következetes gondolati érvényesítésének pedig elejét veszi - a régi náci recept szerint - egyszerre "antikommunista" és "antiliberális" uszítás, amellyel melleleg a (túlnyomórészt zsidó árnyalatú) neokonzervativizmust is semlegesíteni lehet. (Igen föltűnő a magyarországi "kozmopolita", "urbánus" neokonzervativizmus közeledése - főleg gondolatokban, de olykor már személyes állásfoglalásokban is - a nemzeti-konzervatív jobboldalhoz, és viszont.)

Így hát a Magyar Gárda a "posztfordista" kapitalizmushoz szükséges kirekesztés érdekében menetel a cigány alvégen és a nagyvárosok főutcáin, hogy a legszerencsétlenebb nincsteleneket és potenciális támogatóikat megijessze. Már régebben meg lehetett érteni, hogy az 1989 utáni posztfasizmushoz nem kell formális diktatúra, egypártrendszer, militarizmus (mindezt a kilencszázhuszas-harmincas években a radikális rendszerváltással fenyegető marxista tömegpártok elleni preventív ellenforradalom tette szükségessé, ám ilyenek ma nincsenek), elegendő egy formális elv, amely viszont azonos a háború előtti fasizmus és nemzetiszocializmus egyik alapelvével: a "barát" és "ellenség" megkülönböztetésének nem a "belföld és a külföld", hanem valamely állam állampolgárainak kategóriáira való alkalmazásával (vö. T. G. M.: "Posztfasizmus", Eszmélet 48 [2000. tél], 4-24, eredeti: Boston Review, 1999. nyár). Ezért válik a migránsok és az etnikai-faji-felekezeti kisebbségek kérdése a kor alapproblémájává.

Ma kétféle ellenforradalommal van dolgunk. Az egyik a neokonzervatív ("neoliberális", bár a voltaképpeni szabadelvűséghez való viszonya ambivalens) ellenforradalom, amely tetemesen megnövelte a tőke dominanciáját, kiválóan alkalmazkodott a tudományos és műszaki fejlődéshez, és alapvetően meggyöngítette - a munkásmozgalom végső válsága után - az ellenfél utolsó bástyáját, az újraelosztó jóléti (és értelemszerűen: nemzeti-területi) államot. A másik ellenforradalom részben az első ellen irányul: mint láttuk, szűkebb bázison fönntartaná az állami újraelosztást és intézményét, a nemzetállamot (ahol a nemzet azonban már nem az egyenlő patrióta honpolgárok népe, hanem a középosztállyal és a régi munkásosztállyal nagyjából azonos terjedelmű fehér enklávét, amelyet védeni kell az új, jelentős részben színes helótákkal szemben), ezért fönntartásai vannak a globális-multinacionális karvalytőkével szemben, képviselni próbálja a réges-régen köddé vált nemzeti burzsoáziát ("schaffendes Kapital"), újjáalkotja az "aktív" beilleszkedettek nemzetinek vélt identitását, szembefordul a migránsokkal, a "flexibilizált" munkára kényszerülő (részben "kreatív") prekariátus gesztusvilágával, a (reneszánsz, fölvilágosító, liberális-demokratikus, szocialista) humanizmussal és a modern magaskultúrával. (Vö. T. G. M.: "Ellenforradalom az ellenforradalom ellen", Fordulat, 2008/2, sajtó alatt.) "Nemzeti" jellege problematikus, zenéje nem Liszt rapszódiai vagy Brahms magyar táncai, hanem a szkinhed "nemzeti rock" (vö. Kriza Bori megdöbbenő filmjével), irodalma a tévé. Politikai kultúrája: az interneten terjedő, koholt rémhírek és a délibábos áltörténeti fikció.

Az azonnali politikai kérdés: sikerül-e nálunk is (mint drámai mértékben Észak-Olaszországban) az újreakciós fehér enklávét részévé tenni a régi munkásosztályt (lakótelepeken belül és kívül), aktívakat és nyugdíjasokat, vagy nem. Sikerül-e általában a kizsákmányoltakat a tőke támadásának (s ami jelenleg evvel együtt jár: a polgári demokrácia [maradványai] fölszámolásának) a pártjára állítani, amiért a vigasz és a jutalom csak közvetett, azaz a helóták - a cigány, munkanélküli, iskolázatlan, eddig segélyen tengődött, de ma már növekvő mértékben egyszerűen a sorsára hagyott szubproletariátus, "underclass" - üldözése, büntetése, megalázása (aminek nem lehet más a vége, mint a valahogyan mégis életben maradottak tömeges bebörtönzése vagy [ha lehet] elkergetése). Ha igen (s mint láttuk, ezt Észak-Olaszországban a baloldal ottani masszív jelenléte se tudta megakadályozni, sőt: a baloldal ebbe pusztult

bele, talán végleg, s nálunk még az olaszországihoz hasonló, tehetetlen és megosztott baloldal sincs), akkor valóban új rendszerváltás küszöbén állunk. (Ennek ellenszereiről ld. kitűnő ifjú elvtársaim és barátaim nagyszerű írását: Balázs Gábor, Böcskei Balázs, Kiss Viktor: "Eszmélet", Népszabadság, 2008. augusztus 1.)

Befejezés

Az új ellenforradalom lelki szegényei természetesen becsapják magukat. Azt hiszik, hogy ők az ellentéte mindannak, amit "a liberális kapitalizmus" - hol van már a párizsi kommun és az első világháború között szétroncsolódott liberális kapitalizmus? - fő kulturális jellemzőinek tartanak.

Ezek között az első az önzés.

Ám mit mondanak az új ellenforradalom lelki szegényei?

Azt, hogy én, aki fehér vagyok, én, akinek állása van, én, aki reggeltől estig gürcöl a családjáért, én, aki tisztetem a szüleimet, én, a keresztyén, én, a férfi, én, a heteroszexuális, én, a még potens fiatal hím, aki bizony megfordul a csinos menyecskék után, én, az egészséges, én, a hazafias, én, a hagyománytisztelő, én, aki hű vagyok a történelmünkhöz, én, aki szeretem a természetet, én, aki respektálok a tekintélyt, én, aki nem kívánom a másét, én, aki rendet akarok, tisztaságot, közbiztonságot, én, aki a magamfajtaival érzem jól magam, én, aki otthonosságra vágyom és otthon is vagyok, én, aki együtt kirándulok és sportolok a cimboráimmal, én, aki rendben tartom a házam táját és rendszeresen szervizbe viszem az autóm, én, aki eljárak a kötelező tüdőszűrésre, én, én, én, én, én, én, én - én nem tűröm, hogy ők, az idegenek mondják meg nekem, hogy hogyan éljek, akik nem akarják, hogy úr lehessenek a saját hazámban, akik filozófiailag és szexuálisan elcsábítják a gyerekeimet, ők, ők, ők, ők, ők. Én csak magamért állok ki meg az olyanokért, mint amilyen én vagyok. Én, én, én. Azt, aki nem olyan, mint én, öreg, beteg, sötét bőrű, buja, buzi, tétlen, azt én nem tartom el az adómból. Őt nem. Őt nem. Őt nem. S aki azt mondja, hogy ez nem szép, az nem normális, természetellenes, ferde hajlamú, romlott. Haljon meg. Haljon meg ő. Ő, ő, ő. Én őt nem hallgatom meg, én csak azt hallgatom meg, ami engem magasztal, dicsőít, erősít, véd, szolgál, segít.

A második a beszéd.

Elég volt - mondják az új ellenforradalom lelki szegényei - a sok fecsegésből, a moralizálásból, a vitatkozásból, a gúnyolódásból, a tréfálkozásból, a rímelésből és skandalásból, az igeragozásból és az egyeztetésből, a kifinomultságból és a jó ízlésből, az ízlések összeviaskodásából és az ízlésdiktatúrából, a mélyenckedésből és a modernkedésből, a sznobokból és a kékharsnyákból, a szüfraszettekkel és a jogvédőkből, az elemzésből és a vélekedésből, a tudóskodásból és a művészkedésből. Az élet egyszerű. A közösség tartson össze. Elég volt a paradoxonokból és az ellenség álláspontjának belátó "megértéséből". Elég volt a hitekből és a meggyőződésekből, a tagadásból és a tiltakozásból, a megtérésből és a kételyből. Az orvostudomány intézze el, hogy a betegek gyorsan gyógyuljanak meg. A depressziósok gyógyuljanak meg. A kábítószeresek, az alkoholisták szokjanak le. A nők hagyják abba a paráználkodást. A gyerekek ne feleseljenek. De a nagyfejük se szóljanak bele semmibe. A politikusok ne dumáljanak, hanem oldják meg a problémákat. Pártokra semmi szükség. Újságokra semmi szükség. Bankokra semmi szükség, csak az kér kölcsön, aki képtelen beosztani a pénzét, vagy aki nem szeret dolgozni. Jólétre és rendre van szüksége mindenkinek, s aki nincs jól és aki nem rendes, haljon meg. Csak az panaszkodik folyton, aki genetikai hulladék. Akinek itt nem tetszik, húzzon el. S ha nincs hová, akkor haljon meg. De ne panaszkodjék, ne kritizáljon, ne okoskodjék. Majd akkor beszéljen, ha boldogult a maga erejéből, és bebizonyította, hogy hasznos tagja a társadalomnak. Hogy ki a hasznos? Azt mindenki tudja. Aki nem tudja, húzzon el. Vagy haljon meg. Nem beszélni kell, hanem dolgozni. Keményen dolgozni. Szorgalmasan dolgozni. Éjt nappá téve dolgozni. Szakszerűen, hozzáértően dolgozni. Aki nem dolgozik, az nem akar dolgozni. Akinek nincs munkája, annak jár a szája, hogy nincs munka, mert büdös neki a munka. Ha nem tud megélni, akkor nem szeret dolgozni, haljon meg. Ne beszéljen, fogja meg a dolog végét, haljon meg.

Meg kell értenünk, hogy ez az ellenforradalom nem konzervatív és nem nacionalista.

Nem nacionalista, mert a nacionalista nem antipolitikus, hanem a politikai közösséget bővíti, szilárdítja, egységesíti. A nacionalista asszimilál, a kulturális standardizálás és a politikai lojalitás/konformizmus föltételével bevon, nem kitzaszt vagy kirekeszt. A demokratikus politikai nacionalizmus, a risorgimento létrehozta Nagy-Britanniát, Olaszországot, Belgiumot, Csehszlovákiát, Jugoszláviát, Nagy-Romániát. Az új etnicizmus elszakítja Skóciát, létrehozza "Padániát", amely nem hajlandó a Mezzogiornónak átutalni az észak-olasz adókat, fölbontja Belgiumot, szétveri Csehszlovákiát és Jugoszláviát. Ha volna nacionalizmus, Románia és Besszarábia (a Moldovai Köztársaság), Albánia és Koszovó már egyesült volna, de erről szó sincs. Az etnicizmus nem nacionalizmus.

Nem konzervatív, mert a konzervativizmus - arisztokratikus eredetéhez híven - nem lehet (és soha nem is volt) antipolitikus, hiszen az ún. "jó kormányzásban" (good governance) érdekelt, hivatástudata az állam irányítására predesztinálja, az intézmények fönn tartására, a magaskultúra Nagy Hagyományának megőrzésére, és lényegénél fogva nem lehet elitellenes, azaz "populista". (Ha persze "elitnek" a ma már csekély befolyású liberális értelmiséget nevezik nagy ravaszul, akkor mindent lehet.) A konzervativizmus nagy dilemmája évszázadok óta a hierarchia legitimitásába vetett mély hitének és a keresztyén tanításoknak a jelek szerint vesződséges összeegyeztetése, amint látható pl. T. S. Eliot esszéiben. Ezek nem az "új reakció", az új ellenforradalom problémái.

A középrétegekre, az "aktívakra", a "fehér enklávéra" korlátozott szociális igazságosság gondolata, amelynek nevében a magukat - tévesen - antikapitalistának képzelő rohamosztagosok dűbörögnek a legextrémebb egyenlőtlenség és elnyomás árpádsávos zászlai alatt: gondolatnak groteszk, politikának hatékony és sikeres. Alapeszméjét a szocialista kormánytól a nemzeti-konzervatív sajtóig mindenki elfogadja. Azt se mondhatjuk, hogy ez példátlan, és másutt jobb a helyzet. Az új ellenforradalomnak jobb a pozíciói Olaszországban, Csehországban, Dániában, Hollandiában, Franciaországban, Ausztriában, mint nálunk. A mérsékelt baloldal mindenütt tátott szájjal, ijedten és értetlenül adja föl hadállásait. A radikális baloldal a középbal ostobaságait utánozza, itt-ott kivételekkel. Az antikapitalista-antiliberális konszenzus (nem először) példátlan mértékben megnövelte a tőke politikai hatalmát.

Újabb árulások és átállások várhatók.